

Jauna regula bioloģiskajā lauksaimniecībā

ES lauksaimniecības ministri šonedēļ panāca politisku vienošanos par jaunu regulu bioloģiskās lauksaimniecības nozarē un bioloģiskās lauksaimniecības ražojumu marķēšanā.

■ IVETA TOMSONE

Eiropas Komisijas Informācijas centrs norāda, ka jaunajos noteikumos izklāstīti bioloģiskās lauksaimniecības mērķi, principi un pamatnoteikumi, kā arī paredzēts jauns regulas ieviešanas režīms un konsekvēntā pārraudzības kārtība.

Regulā noteikts, ka ES bioloģiskās lauksaimniecības logotipa izmantošana produktiem būs obligāta, taču papildus varēs izmantot arī valsts vai privātos logotipus. Patērētāju informēšanas labad jānorāda vieta, kur produkti audzēti. Bioloģiskās lauksaimniecības logotipu uz pārtikas produktiem var norādīt tikai tad, ja 95% sastāvdaļu ir iegūtas, izmantojot bioloģiskās lauksaimniecības metodes.

Ģenētiski modificētu organismu (ĢMO) izmantošana būs aizliegta arī turpmāk. Tagad būs skaidri noteikts, ka nejaūs piesārņojums ar atļautiem ĢMO arī bioloģiskās lauksaimniecības produktos nedrīkst pārsniegt

0,9%. Bioloģiskajā lauksaimniecībā atļauto vielu saraksts netiks mainīts. Jaunā regula arī dos iespēju izstrādāt papildu noteikumus par bioloģisko akvakultūru, vīnu, alģēm un raugiem.

ES lauksaimniecības un lauku attīstības komisāre Marianna Fišere-Bēla sacīja: "Šī ir teicama vienošanās, kas palīdzēs patērētājiem visā ES vieglāk atpazīt bioloģiskos produktus un gūt skaidrību, ko tieši viņi pērk. Bioloģiskā pārtika ir rosīgs un augošs tirgus, un es ceru, ka šis jaunais noteikumu kopums sekmēs tā turpmāko izaugsmi – to veicinās gan tirgus pieprasījums, gan Eiropas lauksaimnieku uzņēmējdarbības gars."

Pret Kolorādo – ar bioloģiskiem ieročiem

VALDA SEMJONOVA FOTO

Valsts augu aizsardzības dienests konstatējis, ka Kolorādo vaboles sastopamas kartupeļu laukos visos Latvijas novados.

■ ILZE SKRABULE,

Dr. agr., Valsts Priekuļu laukaugu selekcijas institūts

Kartupeļu lapgrauža jeb Kolorādo vaboles kāpuri un pieaugušie īpatņi kartupeļu lapās izgrauž neregulārus robus vai caurumus, ja kaitēkļu ir daudz, lapas var tikt nograuztas pilnīgi. Šogad agrāk nekā parasti kartupeļu stādījumos parādījās lapgrauža vaboles. Sakarā ar ilgstoši silto laiku iepriekšējā gada rudenī un ziemas sākumā pagājušās vasaras beigās izšķīlušās vaboles veiksmīgi pārzīmojušas un tagad aktīvi barojas, un jau dēj agrāk sadīgušajos kartupeļu laukos.

Bioloģiskajos laukos kukaiņu iznīcināšanai var lietot bioloģiskos preparātus: bacilonu, tā sastāvā ir baktērijas *Bacillus thuringiensis*, nimažu – ar Indijas ziepju vai tējas koka ekstraktu (azadiraktīnu) un fitoekolu – skuju preparātu. Neviens no šiem preparātiem pagaidām nav reģistrēts LR bioloģisko augu aizsardzības līdzekļu sarakstā, bet visu to darbīgās vielas ir pieļautas izmantošanai bioloģiskajā lauksaimniecībā saskaņā ar 2002/91 EP regu-

las II pielikuma B daļu. Pirms preparātu lietošanas bioloģisko saimniecību zemniekiem nepieciešams bioloģiskās sertifikācijas institūcijas ("Vides kvalitāte" vai Priekuļu testēšanas centrs) atzinums par preparāta lietošanas nepieciešamību. Izmantojot šos preparātus, uzmanība jāpievērš lietošanas nosacījumiem. Mikrobioloģiskā preparāta darbības efektivitāti samazina spilgta saules gaisma, to vēlamā izmantot mākoņainā dienā vai pievakarē. Preparāti labāk iedarbosies uz kāpuriem to attīstības sākumā.

Pētījumi Amerikas kartupeļu laukos pierādījuši bioloģisko preparātu, kuru sastāvā ir *Bacillus thuringiensis* baktērijas vai sēņu dzimtas pārstāvji *Beauveria bassiana*, zināmu efektivitāti vabolu kāpuru iznīcināšanā.

Pēc pētījumu rezultātiem gan Eiropā, gan Amerikā lapgraužu ierobežošanai ieteikti arī augu izvilkumi – biškrēslīņi, vibotnes, salvijas, kā arī kaņepju un Indijā sastopamā ziepju koka augu ekstrakti. Igaunijā veiktajos pētījumos biškrēslīņu izvilkums samazināja kāpuru daudzumu uz kartupeļu lapām par 25%. Tomēr izmēģinājumā arī

konstatēts, ka lapām jābūt nosegtām ar aizsargājošo šķīdumu nepārtraukti un šķīdums savu iedarbību zaudē pēc trim dienām. Tātad šī metode varētu būt ļoti darbietilpīga.

Dabā kartupeļu lapgraužiem ir ienaidnieki: dažas mārīšu sugas, plēsīgās blaktis, zeltactiņas. Bioloģiskajos stādījumos šie kukaiņi varētu būt ļoti palīgi kaitēkļu ierobežošanā, bet pilnīgi visus kaitēkļus tie neiznīcinās.

Kā visefektīvākā metode, lai izvairītos no kartupeļu lapgrauža bojājumiem, jāmin ļoti pazīstamā augu sekas ievērošana. Vasaras sākumā, izšķīļoties no kūniņām un neatrodot savā tuvumā piemērotu barību, kaitēkļi iznikst vai to izplatība aizkavējas. Tomēr, efektīvākais attālums, kas ierobežo kaitēkļu izplatību starp iepriekšējā gada un jaunā kartupeļu lauku ir vismaz 100 metri. Diemžēl pastāv iespēja, ka vējš, īpaši negaisa laikā, kaitēkļus, var pārnēst pat desmitiem kilometru tālu.

Nelielos laukos vaboles un kāpurus var nolāst ar rokām un iznīcināt, lai pilnībā pasargātu stādījumu, darbs jāveic ik dienu.